

STAPPENPLAN SAMENWERKEN MET KLANKBORDGROEPEN

Stichting Musea en
Herinneringscentra

40
45

DIT PRODUCT IS TOT STAND GEKOMEN DOOR DE KWALITEITSIMPULS EDUCATIE VAN SMH 40-45, MET MIDDELEN VAN VWS

KwaliteitsImpuls Educatie

KWIE

Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45 (SMH) heeft van januari 2018 tot januari 2020 het programma 'KwaliteitsImpuls Educatie' (KWIE) doorgevoerd. In dit programma werkten de veertien instellingen samen, de resultaten wil SMH graag delen met de gehele sector. De producten van de KWIE zijn ontwikkeld ter verbetering van de educatieve kwaliteit.

Stichting Musea en
Herinneringscentra **40**
45

STAPPENPLAN SAMENWERKEN MET KLANKBORDGROEPEN

Ideeën en concepten checken bij de doelgroep of stakeholders is natuurlijk een prachtige manier om ervoor te zorgen dat de tentoonstelling een breed draagvlak heeft en dat deze ook past bij de doelgroep voor wie het bedoeld is. Maar samenwerken met klankbordgroepen is soms makkelijker gezegd dan gedaan. Dit stappenplan helpt bij het vormgeven van klankbordgroepsessies.

Dit stappenplan is onderdeel van *Tastbaar toetsen: handvatten voor de tentoonstellingsmaker*, een product van de KwaliteitsImpuls Educatie (2019). De vraag naar tips & trucs over samenwerken met klankbordgroepen in de gehele cultureel erfgoed sector was dermate groot, dat de samenwerkende WO2 instellingen hebben besloten om dit stappenplan ook als zelfstandig product beschikbaar te maken ter ondersteuning van de activiteiten van collega's in de cultureel erfgoed sector.

Stap 1: Bepaal de aanpak

Wat is het doel van het maken van een klankbordgroep?

A. Testen concept?

Er is een tentoonstellingsconcept/educatief programma bedacht en dit wordt aan een klankbordgroep voorgelegd om het concept vervolgens op kleine punten nog aan te passen.

B. Mee-ontwikkelen concept?

Er is een tentoonstellingsconcept/educatief programma bedacht en het concept wordt nog verder met de klankbordgroep uitgewerkt. Het concept/programma staat niet vast en kan ook op grote punten nog aangepast worden.

C. Zelf laten programmeren?

Er is een wens om een bepaalde doelgroep te bereiken of om een doelgroep langdurig te verbinden aan het museum. In nauwe samenwerking wordt vanaf de start samen een concept ontwikkeld dat aantrekkelijk is voor de doelgroep en past in het museum. Dit is de meest intensieve vorm van samenwerken met een klankbordgroep.

Voor welke vorm er ook gekozen wordt, zorg ervoor dat de deelnemers van te voren goed op de hoogte zijn van de gevraagde bijdrage.

Stap 2: Reserveer budget

Leden van een klankbordgroep investeren tijd in het museum. Reserveer budget om hen hiervoor te bedanken.

Houd rekening met:

1. Kosten catering (niet op bezuinigen!)
2. Reiskosten
3. Bedankjes
4. Indien er gekozen wordt om met jongeren te werken, is het raadzaam een passend uurloon of onkostenvergoeding te reserveren. Zo zorgt men ervoor dat de werkzaamheden serieus worden genomen en de bijeenkomsten niet concurreren met betaald werk.

Stap 3: Deelnemers werven

Neem voor deze stap voldoende tijd. Tenminste twee weken.

- Onderzoek of er aangehaakt kan worden bij /samenwerken met bestaande (belangen)groepen.
- Kies slim; zorg voor de juiste mix mensen aan tafel (denkers/ doeners).
- Ideale groepsgrootte is afhankelijk van het doel:
 - A. 10-25 mensen, voor het testen van concepten.
 - B. 4-8 mensen, voor het mee-ontwikkelen van een concept.
 - C. 6-12 mensen, voor het zelf ontwikkelen van programmering.

Stap 4: Maak een planning

Bepaal op welke momenten input wenselijk is. Vaak is dat voorafgaand aan schetsontwerp en direct na een voorlopig en definitief ontwerp. Plan de bijeenkomsten daaromheen.

Zorg voor voldoende verwerkingstijd. Bepaal per bijeenkomst welke onderwerpen er aan bod komen.

Stap 5: Kennismaken

Neem voldoende tijd om ervoor te zorgen dat alle aanwezigen zich welkom voelen en onderling kennis kunnen maken.

Een kennismakingsspel kan hieraan een positieve bijdrage leveren. Leg duidelijk uit wat er van de deelnemers wordt verwacht en op welke momenten er teruggekoppeld moeten worden. In een groep zijn altijd dominante en minder dominante deelnemers aanwezig. Creëer een open en veilige sfeer, waarin iedereen kan zeggen wat hij/zij denkt.

Stap 6: Aan de slag

- Bepaal welke eigen rol er aangenomen wordt per bijeenkomst: leidt de bijeenkomst zelf, of vraag iemand anders dat te doen zodat men zelf kan meepraten/doorvragen en wie de input formuleert.
- Maak per bijeenkomst een programma dat passend is voor de doelgroep. Maak gebruik van verschillende werkvormen en vraag door!
- Zorg voor draagvlak binnen de organisatie. Vraag curatoren/projectleiders etc. om aan te sluiten bij de klankbordgroepsessies. Geef hen een duidelijke rol.
- Zet na de bijeenkomst direct alle inzichten op papier en deel deze intern. Koppel deze ook terug aan de klankbordgroep.

Stap 7: Maak input zichtbaar

- Zorg er bij vervolgsessies voor dat de klankbordgroep ziet welke aanpassingen er op basis van hun adviezen zijn doorgevoerd.
- Neem de vrijheid om soms toch ook andere keuzes te maken. Een klankbordgroep is niet heilig! Maar leg wel uit waarom er een andere keuze is gemaakt. Hiermee wordt er zorg gedragen voor transparantie.

Stap 8: De opening

- Nodig de leden van de klankbordgroep uit voor de opening! Laat de klankbordgroepsleden een introduc e meenemen. Zo worden er nog meer mensen bereikt uit de beoogde doelgroep.
- Geef de klankbordgroep de verdiende credits. Noem de klankbordgroep in de speech en in het colofon!

Stap 9: Pers

De pers vindt interviews met leden van de klankbordgroep altijd erg leuk! Houd daarom rekening met onderstaande zaken:

- Vraag van tevoren toestemming voor het delen van foto's en bepaal welke leden geschikt zijn om mee te werken aan interviews.
- Geef hen desgewenst mediatraining.

Stap 10: Betrokkenheid uitbouwen

- Bedenk hoe de klankbordgroep betrokken blijft ook na de opening!
- Deel de persmap met klankbordgroep.

Nodig de klankbordgroep uit voor een evaluatie.